

— OČAMI —

LEVA

ČELIŤ NEZNESITEĽNEJ BOLESTI
NÁJSŤ NEUVERITEĽNÚ SILU

LEVI LUSKO

— OČAMI —

LEVA

ČELIŤ NEZNESITEĽNEJ BOLESTI
NÁJSŤ NEUVERITEĽNÚ SILU

LEVI LUSKO

KUMRAN.SK

UKÁŽME SVOJU NÁDEJ

Americký originál
Through the
Eyes of a Lion:

©2015 by Levi Lusko

Vydavateľ:

Originally published in Nashville,
Tennessee, by Thomas Nelson.
Thomas Nelson is a registered trademark
of Thomas Nelson, Inc.
Published by arrangement with Thomas
Nelson, a division of HarperCollins
Christian Publishing, Inc.

Slovenské vydanie:

©2017 KUMRAN, s. r. o.
Mýtina 62, 064 01 Stará Lubovňa
www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie byť
reprodukováaná, uložená do
informačných systémov ani inak
rozširovaná (elektronicky alebo
mechanicky) bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

Preklad:

Lukáš Vaník

Jazyková korektúra:

Eva Petrovičová

Zodpovedný redaktor:

Eva Štrbová

Originál obálky:

Devan Flaherty, Elisha Guido

Foto na obálke:

Amanda Minatra, Getty Images

Obálka a grafická úprava:

Štefan Talarovič

Tlač:

Tlačiareň HEIDY, s. r. o.

Prvé vydanie:

ISBN 978-80-89487-84-4

Foto: Kelli Trontel

Pre Lenyu Avery Luskovú (alias Levíča Lenyu).
L. L. A. A. A. L. navždy. Gangstri naveky.

OBSAH

	Predslov	7
	Úvod Voľným okom	11
1	Predurčení zanechať stopu	19
	2 Kde kravy umierajú	29
	3 Vianoce ako z pekla	47
	4 Zahasiť temnotu	63
5	V nebi nie sú inhalátory	83
	6 Zavolať na orla	97
7	Nič také ako kotva bez lana neexistuje	111
	8 Bolesť je mikrofón	121
9	Túžba po domove: kotva, ktorá sa nezachveje	137
	10 Panem et circenses	151
	11 Bežať v ústrety revu	167
	12 Zložte perá	179
	Doslov Donekonečna a ešte ďalej	189
	Podakovania	191
	O autorovi	195

PREDSLOV

„Braček, mal by si to skúsiť. Ver mi, je to úžasné.“

Levi Lusko mi povedal tieto slová o pádlovaní na doske v stoji, o alpskom lyžovaní, o tričkách s oválnym výstrihom značky AllSaints, o olejčeku na inhaláciu, o omáčke zvanej sriracha a o štáte Montana. A pri všetkých týchto veciach mal pravdu.

Neviem, či som niekedy stretol zapálenejšieho evanjelizátora, ako je Levi. Zapáleného za Ježiša, samozrejme. Ale vlastne za všetko, čo má rád. A keďže sa mi osvedčil ako človek, ktorý má dobrý vkus a úsudok... nuž, takmer vo všetkom, naučil som sa inštinktom svojho priateľa veriť.

No keď som prvýkrát počul o tom, že chce napísať túto knihu, zhrozil som sa. Nie však preto, že by som pochyboval o jeho schopnostiach. Tento chlapík je prvotriedny majster slova, či už je za kazateľnicou, alebo len tak oddychuje pri bazéne. Nepochyboval som o tom, že na týchto stránkach zanechá svoj podpis, ktorý tvorí kombinácia energetickej priebojnosti, zbehlosti v pop kultúre a nesmierne sympatickej osobnosti. Veď kto by mal dostatok odvahy alebo nadania na to, aby našiel jednoliate duchovné prepojenie medzi biblickým veršom vyrytým na náhrobnom kameni a Spidermanom? Levi Lusko áno.

Nie, ani trochu som sa nebál toho, že by toto dielo nedokončil. Vedel som, že bude pôsobivé, hlboké, praktické – a tu si môžete doplniť akékoľvek pozitívne prídavné meno, aké vám zide na um. (Prepáčte, kazateľský zlozvyk.) A kniha *Očami leva* ma v tom nesklamala.

To, čoho som sa bál, bola cena tejto knihy. Nie tá, ktorú za ňu zaplatíte vy, ale tá, ktorú za ňu zaplatí Levi. Po dočítaní prvej kapitoly pochopíte, že táto kniha má niekoľkonásobne vyššiu hodnotu, než bola suma, ktorú ste do nej investovali vy. No to, koľko stálo Leviho a jeho ženu Jennie to, že sa s vami môžu podeliť o tieto pravdy, ani nemožno vyčíslieť. Ďakujem im za to, že sa na to podujali.

Dostalo sa mi privilégia byť svedkom procesu, ktorý stojí za touto knihou. Múdrosť, povzbudenie a inšpirácia, ktorú o chvíľu prijmete, vychádzala z Leviho srdca tak, ako vychádza vzácny olej z nedozretých olív: pod extrémnym až takmer neznesiteľným tlakom.

Vzhľadom na bolesť, ktorú prežil, mohol Levi napísať knihu, ktorá by bola ako kvapka morfia vliata do organizmu – knihu, ktorá by slúžila len na poskytnutie útechy. No on namiesto toho vytvoril manifest, ktorým chce „prebudiť“ vaše povolanie, a neobetoval pritom ani milimeter útechy.

V tú noc, keď sa udiali udalosti, o ktorých budete čítať v tretej kapitole, som asi desať minút telefonoval s Levim a Jennie. To, čo mi vtedy povedali, ma poznačilo na celý život. To, ako v tých chvíľach uskutočňovali to, čo hovorili, je zároveň posolstvom tejto knihy. A som presvedčený, že to navždy poznačí aj vás.

Levi miluje superhrdinov a pre mňa je on superhrdinom v skutočnom živote. Preto, lebo žije lepšie než káže – a on je jedným z najlepších kazateľov, akých poznám.

Toto je viac než kniha. Je to záchranné lano. Ja v to verím. Levi to prežil. Je to niečo, čo uzdravuje dušu a zároveň mení svet.

A ešte môžem v Leviho duchu dodať:

Braček, sestra, mal/a by si to skúsiť. Ver mi, je to úžasné.

– STEVEN FURTICK

Charlotte, Severná Karolína

VOĽNÝM OKOM

Je skoro ráno. Kráčam nábrežím Seattlu popri obchodnom dome Pike Place Market. Aby som sa ochránil pred studeným a vlhkým vzduchom, zapínam si zips na svojej koženej bunde až po krk. Stále však cítim, že ma vietor prebodáva ako dýka. Chcel by som, aby ma prebodol skrz-naskrz.

Oblaky zaplňajú celé viditeľné nebo – tmavé, výhražné a nepokojné. Pália ma ruky. Začínam bežať. Mohol by som to vybehať? Bežím, dokým ma nepália aj nohy. Nebo odráža moju dušu. Seattle je dobré miesto na smútok.

Nikdy ju neprivediem k oltáru.

Nikdy nebude mať dieťaťko.

Vypadol jej len jeden zub.

Nikdy si nebude čítať detskú knižku.

Len mesiac staré spomienky popri mne uháňajú ako záplavy vôd a napokon ma celkom premáhajú. Akoby som bol v opustenom kine svojej mysle, kde som nútený sledovať archívne zábery hororového filmu, ktorým je môj život. Snímky nasledujú jedna po druhej: Pohľad do jej krásnych hnedých očí. Zvuk jej výrazného chrapľavého hlasu. Obraz, ako leží na kuchynskom pulte. Malé

červené ponožky. Svetlá sanitky blikajúce cez kuchynské okno. Čakáreň. Snehové vločky roztápajúce sa pri dotyku s našimi lícami zmáčanými slzami. Teploty také nízke, že pri státi na cintoríne zaodetom do biela nás pália prsty a uši, hoci máme všetci na sebe tmavé kabáty. Upený pohľad na malú bielu truhličku. Zvuk hlasov spievajúcich pieseň Chrisa Tomlina „I will rise“.

To nemôže byť pravda.

Hlavou mi vírili tieto myšlienky a snažili sa ma udusiť. Moje srdce sa rozletelo na tisíc kúskov. Každý úlomok je drsný a ostrý ako britva. Táto bolesť je bizarná, ohlušujúca a katastrofická. Pália ma oči. Chce sa mi plakať, ale slzy neprichádzajú. Chcem kričať, ale nepomáha to. Mám strach. Ale nie som sám.

Toto je vojna.

V každom momente dňa ste uprostred neviditeľnej bitky, ktorá neprestáva besnieť. Je rovnako skutočná ako staroveké bitky, o ktorých ste čítavali na hodinách dejepisu, alebo tie súčasné, ktoré vidíme v záberoch večerných správ. Je krvavá ako Francúzska revolúcia a hrozivá ako samovražedný bombový útok. A nie je to nič, čo by mohlo jedného dňa nastať – ono sa to deje práve teraz. Počuli ste už o Vojne ruží? Toto je Vojna pohľadov.

Takmer stále sa životom šuchceme bez toho, aby sme vnímali, čo sa v skutočnosti deje vôkol nás. Pijeme si svoje caffè latte, klikáme na obrázky priateľov na Instagrame, a pritom nám ani na um nezíde fakt, že sme sledovaní. V škole treba dostávať známky a v práci zarábať peniaze. Účty sa samy nezaplatia. A asi potrebujete poupratovať garáž, či nie? (Ja áno. Hoci je celkom zábavné mať vo svojom vnútri slávneho kúzelníka Davida Blaina pri každom vystupovaní z auta; bolo by úžasné, keby sa mi dvere dali pootvoriť

viac ako na dvadsať či tridsať centimetrov.) Veci vôkol nás, ktoré nevidíme, neustále unikajú našej pozornosti.

Konečne sa mi podarilo dostať na miesto, na ktoré som v ten deň v Seattli mieril: Starbucks. No nešiel som do toho, ktorý je v súčasnosti v obchodnom dome Pike Place Market a je vôbec prvou pobočkou, ktorú si táto spoločnosť otvorila. Nie, šiel som do toho, ktorý bol smerom do kopca len blok odtiaľ. Ten prvý sa oplatí vidieť aspoň raz. Ak už pre nič iné, tak aspoň pre to, aby človek žasol nad skromnými začiatkami značky, ktorá si doslova podmanila svet. No všetky pobočky Starbucksu nie sú rovnaké. V niektorých majú stroje značky Clover a dostanete v nich špeciálne menu s názvom Reserve, v ktorom sú na výber exotické kávové zrná z celého sveta. Na vyhľadanie týchto lokalít môžete využiť špeciálnu aplikáciu spoločnosti. Ešte aj keď trpím, trvám na istom štandarde. (Priznanie: Svojej najmladšej dcére Clover som dal meno podľa kávovaru.)

Keď som vstúpil dnu, divoké vlny smútku, ktoré so mnou plieskali o skaly a kradli mi dych, odkedy som v to ráno odišiel z hotela, sa utíšili až do takej miery, že som sa dokázal upokojiť. Hoci nebo vonku bolo stále rozbúrené, lejak v mojom vnútri na krátku chvíľu ustal. Vstúpil som dnu a objednal som si, potom som si sadol na stoličku pri bare a čakal som na svoju kávu. Obzeral som sa okolo seba a premýšľal nad tým, či niekto z týchto ľudí vie, ako veľmi trpím. Prezeral som si miestnosť, a hoci som videl veľa ľudí, cítil som sa veľmi, veľmi osamelo. Koľkokrát som sedel pri ľuďoch, ktorí trpeli, a pritom som si ani trochu neuvedomoval, akou agóniou prechádzajú?

Srkajúc svoju čiernu kávu, vytiahol som telefón a dostal sa k aplikácii obsahujúcej biblické verše na ráno i večer každého dňa roka. Moju pozornosť upútal verš z Listu Rimanom: „Božia spravodlivosť skrže vieru v Ježiša Krista pre všetkých, čo veria“ (3, 22).

Hoci som sa cítil všelijako, len nie plný viery, predsa som sa rozhodol, že budem znova veriť. Práve tam na tej barovej stoličke som pozbieral odvahu a svoje bremeno som zložil Bohu na plecía. Modlitba, ktorá krátko po tom nasledovala, nebolo ani pekná, ani premyslená. Bola to z brucha vymyslená krátka správa, ktorá vyjadrovala, že potrebujem pomoc: *Prosím, naplň ma svojím Duchom a teraz mi daj silu. Verím.*

Velký nádych. Velký výdych.

Prečítal som si ešte pár veršov, potom som zmenil aplikáciu a vychrlil som svoje myšlienky do poznámkového bloku. Tak som zo seba vypustil emócie a veci, ktoré mi spaľovali myseľ.

Vyšiel som z kaviarne. Všetko bolo rovnaké ako vo chvíli, keď som vchádzal dnu. Nič nebolo rovnaké ako vo chvíli, keď som vchádzal dnu. Jednotlivé skutočnosti môjho života sa nezmenili, ale zmenil som sa ja. Zmenil sa môj pohľad a ja som videl veci inak. Stále som videl veci, ktoré tam boli aj predtým, ale teraz už neboli tým jediným, čo som videl. Dokázal som vidieť neviditeľné.

Toto je vojna. V každom okamihu nášho dňa musíme robiť to najdôležitejšie rozhodnutie: Budeme veriť len veciam, ktoré vidíme voľným okom? Budeme veriť, že existuje to, čo vidíme, alebo budeme veriť, že existuje to, čo hovorí Boh? Pred týmto rozhodnutím stojíme neustále. Apoštol Pavol to vyjadril takto: „... nehľadíme na to, čo je viditeľné, ale na to, čo je neviditeľné; lebo viditeľné je do času, ale neviditeľné je naveky“ (2 Kor 4, 18).

BUDEME VERIŤ,
ŽE EXISTUJE TO,
ČO VIDÍME, ALEBO
BUDEME VERIŤ, ŽE
EXISTUJE TO, ČO
HOVORÍ BOH?

Rozhodnutie vidieť neviditeľné sa neudeje vždy tak dramaticky ako v to ráno v Seattli. Často sme pred toto rozhodnutie postavení oveľa nenápadnejšie, a práve preto to môže byť ťažšie. Skúšky sú ako šplechnutie studenej vody do tváre, ktoré nás prebudí zo spánku. Keď slnko svieti a vtáčiky štebotajú, človek ľahšie sklzne do jazdy na tempomate. Na jedného človeka,

ktorého zničilo utrpenie, pripadá asi desať ľudí, ktorých zruinoval úspech. Verte týmto mojim slovám: otázkou nie je to, či váš život ide dobre alebo sa rozpadá; otázkou je to, prečo ste si takí istí, že tieto dve veci viete rozlíšiť. Veci sú len zriedkakedy také, aké sa zdajú.

PRÍTOMNÉ, ALE NIE VŽDY BRANÉ DO ÚVAHY

Giezi potreboval okuliare. Čelil početnej prevahe a jeho život visel na vlásku. Vedel, že on a jeho pán majú pred sebou posledné okamihy života. V ktorejkoľvek minúte môžu vojaci vykopnúť dvere a nahrnúť sa dnu ako mravce cez škáru, aby ukončili ich život. Keby sa len bol býval vybral na tú plavbu po Stredozemnom mori! Jeho život sa skončil. Alebo nie?

Giezi bol sluhom proroka Elizea. Gieziho učiteľ dostal od Boha schopnosti podobné superschopnostiam X-menov – dokázal počuť veci, ktoré si ľudia v inej krajine hovorili vo svojich spálňach. Vďaka tomu sa stal veľmi cenným pre izraelského kráľa, keď išlo o špionáž alebo boj proti terorizmu. Bol akýmsi sledovacím dronom starej školy, no bez miliardovej cenovky. Vďaka tomu, že Elizeus nadprirodzeným spôsobom poznal zámery nepriateľov Izraela skôr, než ich sami vykonali, stal sa z neho živý terč – a tiež zo všetkých, ktorí mu boli nablízku. Napríklad z jeho sluhu Gieziho. To sú takzvané „civilné straty“.

Na Elizeovu hlavu bola vypísaná odmena. Supy začali krúžiť. V to ráno Giezi otvoril dvere a videl, že sú obklúčení. Vojaci boli vôkol nich rozmiestnení, kam len oko dovidelo. Na hrudi sa im objavil staroveký ekvivalent červených laserových bodiek zameriavačov. A je to tu.

„Môj pane!“ precedil cez zaťaté zuby bez toho, že by sa čo i len o centimeter pohol. Elizeus prišiel k dverám a bezstarostne sa

pozrel na ten rozvášnený dav, ktorý sa k nim blížil zo všetkých štyroch strán. Bez kúska rozrušenia sa Gieziho opýtal, čo sa deje.

Ó, *nie*, pomyslel si Giezi. *On sa už celkom pomiatol! Čo má znamenať otázka: „Čo sa deje?“ Azda si myslí, že nám idú predat sušienky ako nejaké malé skautky?*

Giezi zalapal po dychu a potom zašepkal: „Tí vojaci! Čo budeme robiť?“

„Pre to sa netráp,“ povedal Elizeus.

To už Giezi nedokázal zniesť. Je síce pravda, že ako Elizeov pomocník videl už hocičo. Ale toto bol iný level. Jeho pán celkom zjavne trpel halucináciami. Majú asi päť minút, kým k nim dorazia vojaci, a možno ďalšie dve získajú, keď nábytkom zatarasia dvere domu – a to je ešte najoptimistickejší scenár. Navyše tu bol Elizeus, ktorý si pospevoval na melódiu Disneyho piesne „It’s a Small World“ a predstieral, že je všetko v poriadku. No všetko určite nebude v poriadku.

Elizeus pokračoval: „Tých, čo sú s nami, je viac ako tých, čo sú s nimi!“

Giezi sa to snažil spracovať, a tak urobil malý prepočet. Keď tak pozeral na vojakov, odhadoval, že ich je päť- alebo šesťtisíc. Potom sa pozrel na seba a Elizea. To sa počítalo oveľa ľahšie: jeden, dva.

Ešte dobre, že sa dal Elizeus na duchovnú službu, lebo matematika zjavne nie je jeho silnou stránkou, myslel si Giezi, a pritom cítil lútosť na tým plešivým a vetrom ošľahaným mužom, ktorý sa očividne zbláznil.

Elizeus sa usmial a potom sa s iskrou v očiach pomodlil: „Pane, otvor mu oči, nech vidí!“

Giezi sa ešte raz pozrel von. Stále videl vojakov s ich brnením a zbraňami, ale teraz nevidel *len* to. Na kopcoch nad touto armádou uvidel inú armádu – väčšiu a oveľa mocnejšiu. Od údolia až po oblohu boli veľkolepí žiariaci bojovníci na vozoch ligotajúcich

sa ako oheň. Boli žiariví ako úsvit a mocní ako tisíc vodopádov. Každý z nich mal hrôzostrašný luk so šípami na dosah ruky. Museli ich tam byť stovky tisícov.

Pri tomto pohľade Giezimu zmeraveli špičky prstov a poskočilo mu srdce. Bol bez seba ako dieťa a chcel bežať a smiať sa. V bezpečí – viac než čokoľvek iné cítil, že je v bezpečí. A aj bol.

Na tomto biblickom príbehu (2 Kr 6, 15 – 17) je dôležité, že anjeli zostali skrytí, aj keď mal Giezi otvorené oči. Boli tam, ale on ich nedokázal vidieť. Prítomní, ale neviditeľní. Giezi na nich hľadel vždy, keď sa pozrel von; len o tom nevedel. A keď Boh otvoril Giezihu oči, aby videl neviditeľné, neprestal vidieť nepriateľských vojakov. Oni neodišli. Prečo sa ich teda už nebá? Teraz pochopil, že to, čo obklúčilo jeho, sa zároveň dostalo do Božieho obklúčenia.

A tak je to vždy.

SKRYTÉ PRI POHLĀDE VOLŇNÝM OKOM

Najlepšie podmienky na sledovanie hviezd sú mimo mesta. Keď je človek počas bezoblačnej a tmavej noci ďaleko od civilizácie, môže vidieť aj päťtisíc hviezd. Na pozorovanie hviezd je dobré také miesto, akým je napríklad Montana, v ktorej, mimochodom, žijem. Moja žena, moje dcéry a ja veľmi radi počas jasných letných nocí líhavame na ceste pri dome a pozeráme do neba – obzvlášť, keď sa dajú pozorovať padajúce hviezdy. Pred niekoľkými rokmi počas meteorického roja Perzeidov, ktorý sa každoročne opakuje, preletelo oblohou sto padajúcich hviezd za hodinu. Ja, Lenya a Alivia (moje dcéry, ktoré mali vtedy štyri a šesť rokov) sme sa spoločne tisli na deke na trávniku a počas celého tohto predstavenia sme ochkali a achkali.

Svetelné znečistenie v mestách znižuje počet viditeľných hviezd na stovky – a to aj počas tých najjasnejších nocí. Abrahám by

nepotreboval veľkú vieru na to, aby uveril Božím prisľúbeniam, keby bol v New Yorku, a nie v chaldejskom Ure, ak viete, čo tým myslím. No dôležité je zapamätať si, že aj keď hviezdy nevidíte, ony tam stále sú.

Na tomto mieste prestaňte čítať a choďte sa pozrieť na nebo. Chodte. Urobte to. Nepokračujte v čítaní. Myslím to vážne. Ak ste niekde vonku, je to jednoduché – jednoducho sa pozrite hore. Ak ste vnútri, choďte k oknu, alebo ešte lepšie, otvorte dvere.

Čo vidíte? Sú tam nejaké hviezdy? Hovoríte, že je deň? Ach! Prepáčte mi to. Ale aj tak platí to isté, pretože vy viete, že sa aj tak pozeráte na hviezdy, však? Bez ohľadu na to, aká časť dňa alebo noci je, hviezdy sú na nebi stále. To, že ich nevidíte, ešte neznamená, že tam nie sú.

Nezáleží na tom, či sa na Manhattane pozeráte na stovky hviezd alebo v Montane na tisícky, tak či onak ich je viac. O milióny a milióny a milióny viac. Ľudské oko vidí viac, než si človek dokáže uvedomiť – oveľa viac, než práve dokáže spracovať. Keď sa napríklad pozriete na hviezdy, tak sa, technicky vzaté, pozeráte na všetky z nich. Nedokážete však zaregistrovať všetko, čo vidíte. Dokážem vám to. Teleskop alebo iný šošovkový objektív len zväčšuje a zaostruje to, na čo sa pozeráte, to, čo tam je po celý čas. Dokonca aj počas dňa sú hviezdy priamo pred vami, len sú skryté pri obyčajnom pohľade. Dôvodom, prečo nemôžete rozpoznať to, čo vidíte, je vzdialenosť a interferencia.

To isté platí aj v duchovnom živote. Nemôžete sa spoliehať na voľné oko. Existuje viac než len to, čo si myslíte, že vidíte. Existujú neviditeľné veci. Duchovné veci. Večné veci. Musíte sa naučiť vidieť život *očami Leva*. Znamená to použiť teleskop viery. Vďaka nemu budete nielen vnímať neviditeľné, ale vám dá aj silu robiť nemožné.

PREDURČENÍ ZANECHAŤ STOPU

Istý muž menom Daryl vošiel s gitarou do záložne v Los Angeles. Otvoril puzdro a opýtal sa predavača, koľko by za ňu dostal. Keď sa skončilo nevyhnutné handrkovanie o cene, vyšiel von s hrstou peňazí. S dvestopäťdesiatimi dolármi, aby som bol presný. Nebola to práve výhra v lotérii. Ak by tá gitara bola stará rachotina, čo mu zostala z hodín hudobnej, ktoré musel ako dieťa nasilu navštevovať, potom by sa tá suma dala považovať za celkom slušné peniaze. Ale toto nebol žiaden starý črep a dvestopäťdesiat dolárov malo k slušným peniazom veľmi ďaleko. Táto gitara patrila Tomovi Pettymu a mala osemkrát vyššiu hodnotu, než za ňu Daryl dostal. Okradli ho o viac peňazí, než si dokázal predstaviť.

Okrem toho, že Daryl nebol práve najbystrejší, bol aj zlodejom. Pracoval ako člen ochranky v jednom kalifornskom nahrávacom štúdiu, v ktorom – v rámci prípravy na turné – cvičil Tom Petty so svojou svetoznámou kapelou Heartbreakers. Jedného dňa zistili, že im chýba päť elektrických gitár. Daryl bol platený za to, aby ochránil nástroje v tomto zariadení, no ukázalo sa, že nástroje potrebujú ochranu pred ním samým. Päť gitár, ktoré ukradol, malo dokopy hodnotu vyše stotisíc dolárov.